

مردی که از پهلوی اول تا بعد از انقلاب اسلامی قلم زد

محمد ذوالفقاری رجایی، روزنامه نگار شاعری که با روزنامه گلشن در دوره پهلوی اول کار می کرد، در دوره حکومت روانشاد دکتر محمد مصدق روزنامه «ذوالفقار ایران» را منتشر ساخت و در سالهای اول انقلاب نیز در انتشار کتاب قطور «لاله های انقلاب» که عکس ها و حوادث اولین روزهای انقلاب را منعکس می کند همکاری کرد. روانشاد ذوالفقاری رجایی در سال ۱۲۸۶ شمسی در تهران به دنیا آمد. در واقع او چهارده ساله بود که کودتای سید ضیا-رضا خان رخ داد. او پس از پایان تحصیلاتش در دارالفنون به روزنامه نگاری پرداخت و در روزنامه گلشن که به مدیریت امیر رضوانی یزدی انتشار می یافت به عنوان مخبر پارلمانی به کار پرداخت و سپس سردبیری آنرا نیز به عهده گرفت. این مطلب از نامه ای که مدیر روزنامه گلشن برای او نوشته روشن می گردد. پس از درگذشت امیر رضوانی یزدی مدیر روزنامه گلشن، آقای ذوالفقاری رجایی در اداره دارایی به کار پرداخت و با روزنامه اراک نیز همکاری داشت او در سال ۱۳۷۷ در تهران درگذشت. ذوالفقاری رجایی پدر مهدی ذوالفقاری فعال سیاسی و برنامه ساز تلویزیون ساکن سن حوزه است و عکسهای تاریخی که از فرخی یزدی و روزنامه وقایع اتفاقیه چاپ کردیم یادگار آن پدر است که به لطف پسرش به ما رسید.

نایب السلطنه فتحعلیشاه به همراه گروهی دیگر به فرنگ فرستاده شد تا کار چاپ و تنظیم روزنامه را بیاموزد و او نیز چنین کرد.

برای اینکه در این مورد حرفی کم و زیاد نگفته باشم از شاهد عادل و صادقی مانند «فرهنگ معین» یادگار روانشاد دکتر معین یاری می گویم. فرهنگ معین پیرامون میرزا صالح می نویسد:

صالح شیرازی (میرزا) نویسنده و روزنامه نگار ایرانی (قرن چهاردهم). وی جزو گروهی مرکب از پنج شاگرد به دستور عباس میرزا نایب السلطنه جهت تحصیل علوم جدید به انگلستان رفته بود.

صالح مردی با استعداد و هوشیار بود و با مشکلات بسیار در علوم طبیعی در انگلستان به تحصیل پرداخت و در چاپخانه های لندن کار کرد و از فن طبع آگاه شد. او پس از بازگشت به ایران چاپخانه ای تأسیس کرد و روزنامه ای در سال ۱۲۵۳ هجری قمری در تهران انتشار داد. و اما روزنامه «وقایع اتفاقیه» که از کار یکی دو نشریه قبل از پیدایش خود تجربه آموخته بود قدری پخته تر کار و حرکت می کرد و به همین دلیل توانست مداومت بیشتری داشته باشد.

دنباله مطلب در صفحه ۳۵

گفتن لفظ مبارکباد طوطی در قفس شاهد آئینه دل داند که جز تقلید نیست
عید نوروزی که از بیداد ضحاک عزااست
هر که شادی میکند از دوده جمشید نیست
بیگناهی گر بزدان مرد با حال تباه
ظالم مظلوم کش هم تا ابد جاوید نیست

اظهار لطف دوستان و همکاران: احمد احرار، سردبیر روزنامه کیهان لندن

پیرم - یاد هم شوی ...
 اما در سطر نوحه طی قومه ...
 آرزوی توین حضرت نوح ...
 ترسانان زمانه از غلبه ایس ...
 صحنه برتره آنکه اهل نظر بر اندیشه ...
 و عاقبت کوشش با ...
 و نهایت ...
 ادرت ...

وای بر شهری که در آن مزد مردان درست از حکومت غیرحسب و کشتن وتبید نیست

وقایع اتفاقیه اولین روزنامه رسمی ایران:
 خوانندگان عزیز در جریان هستند که علت پرداختن به زندگی فرخی یزدی عکس تازه ای بود که از او یافتیم و در شماره قبل چاپ شد. اما همراه این عکس با چهره هایی آشنا شدیم که از آستانه انقلاب مشروطیت تا زمان ما، کار مطبوعاتی را با همه خون دل خوردن ها ادامه دادند ولی امروز در میان ما نیستند.
 همراه عکس فرخی یزدی که از این عزیزان برای ما یادگار مانده صفحاتی از روزنامه «وقایع اتفاقیه» یا در واقع اولین روزنامه رسمی ایران که به روزگار ناصرالدینشاه و صدراعظم مقتول او امیرکبیر، بزرگ مرد ایران انتشار یافت می باشد.

باز میدانیم که «وقایع اتفاقیه» اولین روزنامه رسمی ایران نیست. در اواخر سلطنت فتحعلیشاه اوراقی به نام «کاغذ اخبار» ترجمه کلمه News Paper انگلیسی در ایران چاپ شده است که از چند و چون آن اطلاع کاملی نداریم و فقط مجله انجمن آسیایی لندن به تاریخ دوم فوریه ۱۸۳۹ (۱۸ ذی قعدة ۱۲۵۴) تحت عنوان «نمونه جریده فارسی» از این نشریه خبر می دهد که «چند سال است در تحت مدیریت میرزا صالح دایر شده است» و مطالبی را از آن نشریه نقل کرده است.

اولین روزنامه نگار حرفه ای ایران
 میرزا صالح شیرازی که از تاریخ تولد و مرگ او اطلاعی در دست نداریم (لااقل بنده ندارم!) از اولین نویسندگان و روزنامه نگاران حرفه ای است که به دستور عباس میرزا

دیوان یغمای جندقی
و جلد سوم
یادمانده ها
منتشر شد

محل فروش: فروشگاههای ایرانی
 دفتر پژواک ۱۰۳۰-۶۱۵-۴۰۸
 تلفن مؤلف ۹۶۸۵-۵۶۵-۶۵۰

یادمانده ها ... از صفحه ۷
شعر فرخی
 فرخی از زمره اولین شعرائی است که شعرش هدف، جهت و ایده ای خاص دارد، او با اینکه در غزلسرائی از زمره بهترین هاست در طرح مسایل اجتماعی دقیق، تیزبین و نکته سنج

میرزا صالح شیرازی اولین روزنامه نگار ایرانی
 در دوره سلطنت فتحعلیشاه، عباس میرزا ولیعهد و نایب السلطنه او پنج نفر را از ایران برای تحصیل علوم جدید به انگلستان فرستاد. یکی از این پنج نفر میرزا صالح شیرازی بود که برای آموختن فن چاپ و امور روزنامه نگاری به این مأموریت رفته بود. میرزا صالح مردی با استعداد بود و مدتی در چاپخانه های لندن کار کرد و از فن طبع آگاه شد. او زمانی که به ایران بازگشت چاپخانه ای دایر کرد و روزنامه ای را به نام «کاغذ اخبار» در سال ۱۲۵۳ هجری قمری (۱۷۵ سال قبل) منتشر ساخت. از چند و چون روزنامه او و زندگی خود او اطلاعات ما خیلی کم است و فقط به نام نخستین روزنامه نگار ایرانی در تاریخ مشهور است.

خودکشی فرخی در زندان
 در زندان برای تسلیم کردن فرخی بسیار تلاش شد ولی سودی نبخشید، هر مأموری بنوعی او را آزار و شکنجه میکرد و همه هم از او عذر خواهی میکردند که مامورند و معذور:

عذر تقصیر زمن خواهد و گوید مامور
کاین جنایت حسب الامر همایون باشد.
 فشار در زندان به نهایت رسید و فرخی از اینهمه تحقیر بستوه آمد و قصد خودکشی کرد. او قبل از اقدام به خودکشی این شعر را با خط خود بر دیوار زندان نوشت که متأسفانه همه این شعر در دست نیست:

هیچ دانی از چه خود را خوب تزیین میکنم
بهر میدان قیامت، رخس را زین میکنم
میروم امشب به استقبال مرگ و مردوار
تا سحر با زندگانی جنگ خونین میکنم
میروم در مجلس روحانیون آخرت
و ندر آنجا بی تکک طرح قوانین میکنم
نامه حگگوی توفان را با سانی مدام
منتشر، بی زحمت توقیف و توهین میکنم
 و این رباعی را نیز در ذیل همان شعر نوشت:
زین محبس تنگ در گشودم رفتم
زنجیر ستم پاره نمودم رفتم
بی چیز و گرسنه و تپی دست و فقیر
ز آنسان که نخست آمده بودم رفتم
 فرخی اقدام به خودکشی کرد ولی زندانبانان متوجه شدند و او را از مرگ نجات دادند، در شب ۱۴ فروردین ۱۳۱۶ او را از مرگ نجات دادند تا در مهرماه ۱۳۱۸ با مرگی وحشتناکتر او را از پای در آورند.

کاملیا آزر
مشاور صدیق شما در امور املاک
خرید و فروش املاک با بهترین قیمت
در کوتاهترین زمان
مشاوره و ارزیابی منزل شما بطور رایگان
 برای اطلاع از تخفیف مخصوص لطفاً با من با شماره تلفن **۸۸۵۸-۶۰۸-۴۰۸** تماس حاصل فرمائید.
Office: (408)267-5350 x232
azarmka@yahoo.com
 2111 Lincoln Ave., San Jose, CA 95125

کاملیا محمودی
وکیل رسمی دادگاههای کالیفرنیا و فدرال
 کلیه امور خانوادگی شامل: طلاق، تنظیم قرارداد قبل از ازدواج، تنظیم وصیت نامه، تراست، انحصار وراثت، وکالتنامه مالی و پزشکی، قیمومت بزرگسالان و خردسالان
Divorce, Prenuptial Agreements, Division of Assets, Estate Planning, Probate, Power of Attorney
Conservatorship & Guardianship
(408) 416-3247
 Fax: (408) 834-7135
 151 W. St. James Street, San Jose, CA 95110

Camelia Mahmoudi
Attorney at Law
 camelia@camelialaw.com
 www.camelialaw.com

سالن آرایشگاه سیما Seema Beauty Salon

بند صورت با سیدما به اوج زیبایی خودتان برسید

- Threading
- Henna
- Waxing
- Facial
- Head Massage
- Color
- Make-up
- Updo

10% OFF of \$50 or more with this Ad

Walkins Welcome!
 Open 7 days a week 10:00 am - 7:00 pm

(408)244-6009 • (408)829-8242
 www.seemabeautysalon.com • seema@seemabeautysalon.com
 1082 E. El Camino Real., Sunnyvale, CA, 94087 (Between Henderson & Halford Ave.)

Washington Mutual HOME LOANS
THE RIGHT HOME. THE RIGHT LOAN.
نازنین امیر
ارائه دهنده پائین ترین نرخهای بهره، انواع وامهای ثابت و متغیر، وام های بدون هزینه، بهترین سرویس در کوتاهترین مدت
 Direct: (650)525-2212 • Cell: (650)743-7229

Loan Consultant
 • Competitively Priced Fixed & Adjustable Rate Loans
 • Reduced Closing Cost Options
 • Flexible Approval Criteria
 • Complimentary Pre-Approval
 • 4 Different Payment Option

Fax: (650)525-2205 • naz.amir@wamu.net
I appreciate your business & all your referrals.
 1730 El Camino real, 5th Floor, San Mateo, CA 94402